

13. O významu statistiky knihoven

Statistika knihoven je důležitým nástrojem pro zlepšování jejich činnosti. Hraje klíčovou roli v efektivním řízení a rozvoji knihoven. Díky ní mohou knihovny lépe pochopit potřeby svých uživatelů, optimalizovat své služby a dokládat svou hodnotu a význam pro společnost.

Statistika poskytuje cenné informace, které mohou být využité různými způsoby.

Pro samotné knihovny:

- **Sledování výkonu:** Pomáhá knihovnám sledovat a hodnotit jejich výkon v různých oblastech, jako je například počet návštěvníků, výpůjček nebo účast na akcích, využívání online služeb.
- **Hodnocení efektivity:** Statistika umožňuje knihovnám vyhodnotit, jak úspěšně plní svůj úkol, např. kolik lidí navštíví knihovnu, jaké materiály jsou nejvíce využívány, jak často jsou pořádány akce.
- **Plánování a rozhodování:** Na základě statistických údajů mohou knihovny lépe plánovat své činnosti a rozhodovat o konkrétních aktivitách. Na základě statistických údajů je možno určit, jaké nové služby mohou být zajímavé a užitečné pro uživatele, a které je naopak možno omezit. Statistika umožňuje knihovnám rychle reagovat na měnící se potřeby uživatelů a technologické trendy.
- **Alokace zdrojů:** Statistika pomáhá při rozhodování o tom, jakým způsobem budou alokovány finanční prostředky a další zdroje. Je důležitým podkladem pro sestavení rozpočtu například pro nákup knih, elektronických informačních zdrojů, databází, pro plánování kulturních i vzdělávacích akcí.
- **Zvyšování kvality služeb:** Díky statistickým údajům mohou knihovny identifikovat oblasti, kde je potřeba zlepšení, a zaměřit se na zvýšení kvality poskytovaných služeb. Demografické údaje mohou být podkladem pro personalizované služby, které lépe odpovídají potřebám jednotlivých skupin uživatelů.
- **Srovnání s jinými knihovnami:** Statistika umožňuje knihovnám porovnávat se s jinými podobnými knihovnami a identifikovat oblasti, ve kterých by mohly zlepšit své služby. K tomu slouží projekt Benchmarking knihoven.
- **Srovnání se standardy:** Umožňuje knihovnám porovnávat své výsledky s národními a mezinárodními standardy, což může vést ke zlepšení služeb.
- **Měření efektivity investic (ROI):** Statistika pomáhá měřit návratnost investic do knihoven, což je důležité pro obhajobu financování a zdrojů.
- **Komunikace s veřejností a zřizovateli:** Statistická data mohou být využita pro komunikaci s veřejností a zřizovateli. Knihovny mohou prezentovat své úspěchy, zdůvodnit potřebu finančních prostředků a demonstrovat svou relevanci pro komunitu.
- **Spolupráce s jinými institucemi:** Statistická data mohou být využita pro spolupráci s jinými institucemi, jako jsou školy, univerzity, kulturní centra a další. Společné analýzy dat mohou odhalit nové možnosti spolupráce a umožnit efektivnější využívání zdrojů.

Pro zřizovatele a provozovatele knihoven:

- **Zdůvodnění financování:** Statistika poskytuje provozovatelům knihoven doklady o tom, že finanční prostředky jsou využívány efektivně a že knihovny plní důležitou roli ve společnosti.
- **Hodnocení výkonu:** Provozovatelé mohou pomocí statistiky vyhodnotit, jak dobře knihovny plní své cíle a zda poskytované služby odpovídají potřebám uživatelů a návštěvníků.
- **Rozhodování o budoucnosti:** Statistika může pomoci provozovatelům při rozhodování o budoucím vývoji knihovny a její sítě. Například se mohou rozhodnout o otevření či uzavření

některých poboček nebo o investování do nových technologií.

- Advokacie knihoven: Díky statistickým údajům mohou knihovny demonstrovat svou hodnotu pro komunitu a zdůraznit význam svých služeb.

Pro širší veřejnost:

- Informace o využívání knihoven: Statistika poskytuje veřejnosti informace o tom, jak jsou knihovny využívány a jaké služby jsou nejvíce žádané.
- Znalost o aktivitách: Statistika může ukázat, jakou roli hrají knihovny v oblasti kultury, vzdělávání i v oblasti komunitních aktivit.
- Zvyšují transparentnost: Publikované statistické údaje o knihovnách zvyšují transparentnost jejich činnosti. Veřejnost tak může posoudit, jak efektivně jsou peníze využívány a jak dobře knihovny plní svou funkci.

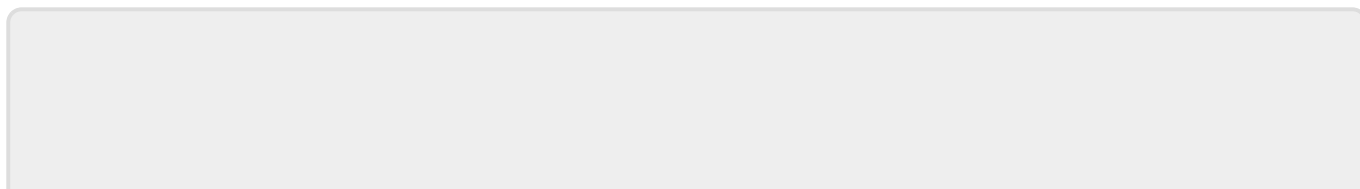
Příklady rozvojových projektů knihovny s využitím statistických dat:

- Knihovna zjišťuje zvýšený zájem o e-knihy a audioknihy, častější využívání online katalogu a mobilní aplikace. Následně rozšíří nabídku elektronických zdrojů, investuje do nových platforem a aplikací a zlepšení uživatelského rozhraní online katalogu.
- Knihovna sbírá a analyzuje zpětnou vazbu od svých uživatelů, což jí umožňuje lépe porozumět potřebám komunity a přizpůsobit své služby. Tato data jsou pak využívána při komunikaci s provozovatelem a při plánování nových iniciativ.
- Analýza demografických údajů o uživatelích (věk, zájmy, vzdělání), sledování návštěvnosti jednotlivých oddělení je podnětem pro vytvoření specializovaných prostor pro děti, teenagery a seniory, organizace tematických akcí pro různé věkové skupiny, rozšíření nabídky jazykových kurzů.
- Analýza potřeb uživatelů se specifickými potřebami (např. nevidomí, slabozrací, osoby s omezenou pohyblivostí) iniciuje projekt zavedení nových technologií pro osoby se zrakovým postižením, úprava prostor pro osoby s pohybovým handicapem, rozšíření nabídky audioknih a speciálních publikací.
- Analýza návštěvnosti poboček v různých časech dne a týdne, sledování geografické distribuce uživatelů je podnětem pro úpravu otevírací doby poboček tak, aby odpovídala potřebám uživatelů, zvažování otevření nových poboček v méně obsluhovaných oblastech.

VYUŽITÍ STATISTICKÝCH DAT PŘI ADVOKACII KNIHOVEN

Statistika knihoven hraje klíčovou roli v advokacii, tedy v obhajobě a propagaci knihoven a jejich služeb. Správně zpracovaná statistika poskytuje objektivní obraz o tom, jak knihovny fungují a jaké služby poskytují.

Umožňuje jí nejen zlepšovat své služby, ale také efektivně obhajovat hodnotu knihovny a její význam v rámci komunity. Statistika je tedy nezbytným nástrojem pro efektivní advokacii knihoven, protože poskytuje konkrétní a měřitelné důkazy o jejich přínosu a potřebách.

From:

<https://prirucky.ipk.nkp.cz/> - **Metodické příručky pro knihovny**

Permanent link:

https://prirucky.ipk.nkp.cz/statistika/o_vyznamu_statistiky_knihoven?r_ev=1742372994

Last update: **2025/03/19 09:29**

